

ชื่อภาคนิพนธ์ : ศักยภาพของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้าน: ศึกษาเฉพาะกรณี
หมู่บ้านในตำบลบึงหวาย อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี

ชื่อผู้เขียน : นางสาวชุติพร ทองวิชิต

ชื่อปริญญา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาศึกษา)

ปีการศึกษา : 2545

การศึกษาเรื่อง “ศักยภาพของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้าน: ศึกษาเฉพาะกรณีหมู่บ้านในตำบลบึงหวาย อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี” มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาระดับการมีศักยภาพของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้าน ทั้งในด้านความสามารถในการริเริ่มสิ่งใหม่ ความสามารถในการพึ่งตนเอง และความสามารถในการรวมกลุ่ม 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อศักยภาพของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้าน และ 3) เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับศักยภาพของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้าน ตลอดจนนำความสำเร็จของการพัฒนาไปเผยแพร่ยังหมู่บ้านอื่นต่อไป ทำการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลบึงหวาย อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี โดยใช้วิธีการสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) จำนวน 226 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ F-test

ผลการศึกษาพบว่า

- 1) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี สมรสแล้ว จบการศึกษาในระดับประถมศึกษา ประกอบอาชีพเกษตรกรกรรม มีรายได้ 10,001 – 15,000 บาทต่อปี ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน 48 ปีขึ้นไป ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ และกลุ่มฅาปนกิจ
- 2) การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาหมู่บ้าน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาหมู่บ้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ได้รับข้อมูลข่าวสารจากหอกระจายข่าว เจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อนบ้าน การประชุม / อบรม โทรทัศน์ บุคคลในครอบครัว วิทยุ ป้ายประกาศ เอกสารประชาสัมพันธ์ / แผ่นพับ และจากหนังสือพิมพ์

3) ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง

4) การมีศักยภาพของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้าน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีศักยภาพในการพัฒนาหมู่บ้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีศักยภาพด้านความสามารถในการรวมกลุ่ม มากที่สุด รองลงมา คือ ความสามารถในการพึ่งตนเอง และน้อยที่สุด คือ ความสามารถในการริเริ่มสิ่งใหม่

5) ปัจจัยที่มีผลต่อการมีศักยภาพของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้าน ได้แก่ ระดับการศึกษา อาชีพ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน ส่วนปัจจัยที่ไม่มีผลต่อการมีศักยภาพของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้าน ได้แก่ เพศ อายุ รายได้ สถานภาพสมรส การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาหมู่บ้าน และการมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

1) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนแก่ประชาชนให้มากขึ้น โดยการจัดฝึกอบรมหรือพาผู้นำท้องถิ่นไปศึกษาดูงานกับชุมชนอื่น เพื่อนำรูปแบบการพัฒนาชุมชนที่ประสบความสำเร็จมาเป็นแบบอย่างการพัฒนาชุมชนของตนให้ดีขึ้น ตลอดจนสร้างความเข้มแข็งให้เกิดขึ้นกับชุมชนได้

2) ควรจัดผู้ที่มีความรู้ ความสามารถในการฝึกสอนอาชีพต่าง ๆ เช่น ด้านงานประดิษฐ์ งานจักสาน งานหัตถกรรม และการแปรรูปผลิตภัณฑ์ให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นที่สนใจ

3) ควรจัดเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในด้านต่าง ๆ เช่น การเกษตร การปศุสัตว์ การประมง การตลาด เป็นต้น มาให้ความรู้และให้ข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบอาชีพต่าง ๆ เพื่อนำความรู้ที่ได้ไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้องด้วย

4) ควรจัดหน่วยรักษาพยาบาลเคลื่อนที่ โดยมีการฉีดวัคซีนป้องกันโรคต่าง ๆ และ ดูแลเรื่องสาธารณสุขโรคต่าง ๆ เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ และถังใส่ขยะ ให้มีพร้อมอยู่เสมอ เพื่อประชาชนในชุมชนจะได้มีสุขภาพที่ดีถ้วนหน้า และ ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ

Title of Research Paper : People Capacity in Village Development: A Case Study
of Village in Tambol Bungwai, Warin Shumrap District,
Ubonratchathani Province

Author : Miss. Chutiporn Thongvichit

Degree : Master of Arts (Social Development)

Year : 2002

The study on "People Capacity in Village Development: A Case Study of Village in Tambon Bungwai, Warin Shumrap District, Ubonratchathani Province" had three objectives as follows 1) To study level of people capacity in village development especially in initiative capacity, self-reliance capacity and self-organizing capacity. 2) To study factors affecting people capacity in village development. 3) To study problems, obstacles and recommendations on people capacity in village development and to apply lessons learned from the success to other villages. Samples of the study were people residing in Tambol Bungwai, Warin Shumrap District, Ubonratchathani Province. The researcher used accidental sampling technique to draw 226 persons from these people and used questionnaires for data collection. Statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation, t-test and F-test.

The study found that:

1) Most of samples were female, aged between 31-40 years, married, having primary education, working in agriculture, earning income of 10,001-15,000 baht/year, residing in the village more than 48 years and being members of saving group and cremation group.

2) Regarding gaining information on village development, most samples derived information at high level through village broadcasting station, government officials,

neighbour, meetings/training, television, family members, radio, announcement board, leaflet/ brochure and newspapers.

3) For knowledge and understanding about community development, most samples had knowledge and understanding at high level.

4) Most samples had capacity in village development at medium level. When considering in particular, they have capacity in self-organizing, less in self-reliance capacity, and the least in initiative capacity.

5) Factors affecting people capacity in village development were education level, occupation and length of living in the community. While factors not affecting the capacity were sex, age, income, marital status, membership of social organization, information gain and knowledge and understanding about community development.

Recommendations from the study

1) Relevant agencies should promote knowledge and understanding on community development for local people by organizing training courses or visiting trip to other communities, in order to apply from the successful model of community development to their own communities which would result in better-off and strong communities.

2) Provision of resource persons in occupation training such as handicraft, weaving and product transforming should be arranged for local people.

3) Provision of resource persons in relevant area such as agriculture, livestock, fishery and marketing should be arranged to provide people's knowledge and information on occupation which could lead to the right practices.

4) Provision of mobile health care unit to vaccinate against many diseases and to maintain facilities such as road, electricity, water work, telephone and garbage can for the healthiness of local people.